

SPIEËL STUDIE BYBEL

ROMANSE VAN DIE EEUE

mirrorWORD

Filemon

Vertaling deur Dr Anine Jordaan

Onderskrywing deur Desmond Tutu

Konstante

werksproses Uit die

oorspronklike teks vertaal

en geparafraseer in kontemporêre spraak

deur Francois du Toit

Inleiding tot FILEMON

Vir meer as twee jaar tydens sy derde sendingreis het Paulus in Klein-Asië onder die mense van Efese bedien. Hy het baie heidene gelei om Christus te ontdek.

Een van die besoekers aan Efese wat onder Paulus se onderrigting tot bekering gekom het, was 'n man met die naam Filemon, 'n slawe-eienaar van die nabygeleë stad Kolosse *[Filemon 1:19].*

'n Sterk vriendskapsband het tussen Paulus en Filemon bestaan, een wat 'n belangrike doel sou dien in die lig van die omstandighede wat die brief teweeggebring het.

'n Slaaf met die naam Onesimus het van sy eienaar, Filemon, ontsnap en van Kolosse na Rome gevlug in die hoop dat hy in die digbevolkte, stedelike omgewing kon verdwyn. Toe hy in Rome was, het Onesimus, hetsy per ongeluk of volgens sy eie beplanning, met Paulus in aanraking gekom, wat die wegloopslaaf onmiddellik tot geloof in Jesus Christus gelei het. Paulus was reeds van plan om aan die hand van Tigikus 'n brief aan die Kolossense kerk te stuur. In 60 of 61 n.C. het Paulus dus uit ' 'n tronksel in Rome 'n persoonlike brief aan Filemon geskryf en die slaaf Onesimus na Kolosse teruggestuur. *[Charles R. Swindoll]*

Mag hierdie kosbare brief 'n nuwe dag regoor die planeet inspireer om slawerny in elke definisie daarvan te ontbind!

Marvin Vincent skryf in sy kommentaar*: Hier het ons 'n prentjie van Paulus as 'n Christen-heer.*

Dit is ook 'n kragtige vertoning van sy metode om 'n groot sosiale euwel te hanteer.

Paulus se hantering van die instelling van slawerny het die diepste Christelike skerpsinnigheid aan die dag gelê [skerp verstandelike onderskeidingsvermoë en gesonde oordeel]. Om die instelling as sodanig aan te val, sou erger as nutteloos gewees het. Vir iemand wat tussen die lyne lees, beteken Paulus se stilte meer as enige mate van veroordeling; want met sy stilte kom sy geloof tot uiting in die krag van Christelike sentiment om die hele kwessie finaal te besleg. Hy weet dat om slawerny met die lewende Christendom in aanraking te bring, slawerny sal uitwis. Hy aanvaar die sosiale toestand as 'n feit, en selfs as 'n wet. Hy stuur Onesimus terug na sy wettige eienaar. Hy beveel nie Filemon om hom te bevry nie, maar hy plaas die Christenslaaf op sy ware voet van 'n Christenbroer langs sy heer. Wat die instelling betref, weet hy dat die erkenning van die slaaf as vry in Christus uiteindelik die erkenning van sy burgerlike vryheid sal meebring.

Die geskiedenis het hom in die Romeinse ryk self geregverdig. Onder Konstantyn het die gevolge van Christelike sentiment in die kerk en in wetgewing oor slawe begin verskyn. Amptelike bevryding van slawe het algemeen geword as 'n daad van vrome dankbaarheid. In 312 nC is 'n wet aanvaar wat alle onmenslike dade teenoor slawe verbied het, sowel as onbeperkte toestemming om slawe te bevry. Elke nuwe heerser het een of ander maatreël ingestel wat emansipasie vergemaklik het.

Elke struikelblok is deur die wet in die pad gegooi om gesinne nie te skei. Onder Justinianus [527 – 565 nC] was alle voorkeure ten gunste van vryheid.

Groot en welverdiende lof is aan hierdie brief gegee. Bengel sê: 'n Bekende en uiters hoflike brief oor 'n private aangeleentheid word onder die Nuwe Testamentiese boeke ingevoeg, wat bedoel is om 'n voorbeeld van die hoogste wysheid te gee oor hoe burgerlike sake volgens verhewe beginsels gereël kan word.

Franke, wat deur Bengel aangehaal is, sê: Die enkele brief aan Filemon oortref alle wêreldse wysheid.

Renan: 'n Ware klein sjef-d'oeuvre van die kuns van brieweskryf.

Sabatier: Hierdie kort brief blink soos 'n pêrel van die mees uitsonderlike reinheid in die ryk skatkis van die Nuwe Testament.

1:1 Paulus, gevange geneem in Christus Jesus! Ek is hier saam met my metgesel Timoteus en rig hierdie skrywe aan jou, geliefde [1]Philemon; jy is 'n noodsaaklike deel van ons span.

*(φιλημα [1]**philema**, toon liefde en toegeneentheid deur 'n soen of 'n opregte drukkie, van die byvoeglike naamwoord φιλος **philos**, liefde, vriend, liefde.)*

1:2 Saam met jou vrou, Aphia en Argippus, ons kampvegter, sowel as die hele ekklesia in jou huis.

1:3 Die Vader se [1]guns [2]verbind ons lewens onafskeidbaar in die heerskappy van Jesus Christus.

*(Paulus se gereelde groet — [1]Genade en [2]vrede! Die woord, χάρις [1]**charis**, die goddelike invloed op die hart; dit wat vreugde, plesier, vreugde, soetheid, bekoorlikheid, lieflikheid bied.*

*Die woord [2]**eirēne**, beteken vrede, van **eirō**, om aan te sluit, om weer as een gestel te word; in timmerwerk is dit die sterkste binding, waarna verwys word as die swaelstertbinding. Vrede is 'n plek van ongehinderde genot van vriendskap bo skuldgevoelens, agterdog, blaam of minderwaardigheid.)*

1:4 Die gedagte aan julle vul altyd my gebede met soveel vreugde en dankbaarheid teenoor my God.

1:5 Ek is verheug oor die voortdurende nuus wat ek hoor, van hoe die liefde en geloof wat uit julle vloei, in julle van aangesig tot aangesig wees voor die Here Jesus, aanhou oorspoel na almal toe soos hulle hul verloste onskuld ontdek.

1:6 Die erkenning van al die goeie dinge wat in ons in Christus is, steek die krag van geloof aan in ons gemeenskap met mekaar! Hierdie soort koinonia is verslawend!

*(Letterlik, Die woord, ἐνεργής **energēs**, is waar ons ons Engelse woord "energy" vandaan kry. Hierdie is wat geloof en gemeenskap aanvuur — waardeer en erken eenvoudig dat elke goddelike eienskap wat in Jesus Christus vertoon word — ewe teenwoordig is in 'n ander!)*

1:7 Ek het soveel vreugde en [1]kameraadskap ontvang uit julle liefde, en ook die tere hartlikheid van die gelowiges is [2]verfris in julle vriendskap.

*[1] παράκλησις **paraklēsis** noue kameraadskap Die woord **paraklētos** kom van **para**, 'n Voorsetsel wat nabyheid aandui; iets wat voortspruit uit 'n invloedsfeer, met 'n suggestie van vereniging van woonplek; om uit sy outeur en gewer te ontstaan; afkomstig van, wat die punt aandui waaruit 'n aksie ontstaan; intieme verband; en **kaleō**, wat beteken om by die naam te identifiseer, om 'n van. te gee. Jesus stel die Heilige Gees in dieselfde hoedanigheid bekend: **paraklētos**, wat hegte metgesel, bloedverwant beteken [Johannes 14:16].*

*[2] ἀναπαύω **anapauō** — **ana**, opwaarts en **pauō** rus. Dus, verfris; verjong.*

*Hier as ’n Volmaakte Passiewe, αναπεπαυτα — **anapepauta**, die effek van wat gebeur het duur voort tot in hierdie huidige oomblik.*

1:8 Nou kan ek [1]stompsinnig vrymoedig wees om in die lig van ons mede-in-Christusheid, jou met [2]die opdrag belas om die regte ding te doen.

[1] παῤῥησία [1]**parrhēsia** alle uitgesprokenheid; openhartigheid, stompheid.

*[2] επιτασσειν, [2]**epitassein**, Teenwoordige Infinitief, om jou met ’n opdrag te belas.*

1:9 Maar die agapē-faktor is verreweg die [1]groter motiveerder in [2]hierdie saak! So, hier is ek, Paulus, 'n [3]ambassadeur in boeie, die gevangene van Jesus Christus, wat 'n beroep op jou doen.

*[1] μᾶλλον **mallon** Bywoord, die vergelyking van; meer in ’n groter mate, of liewer; baie meer; soveel meer.*

[2] Byvoorbeeld, hierdie soort ding/saak

*[3] Die woord, πρεσβυτης **presbutēs**, ’n ou man, kan ook **presbeutēs** ambassadeur wees, as gevolg van algemene verwarring deur die skribas tussen **u** en **eu**. In die LXX word die twee woorde vier keer uitruilbaar gebruik.*

*Sien **Efesiërs 6:20** Ek is ’n ambassadeur gebind, vasgeketting aan hierdie taak om die openbaring van die Evangelie met vertroue en die akkuraatheid wat dit verdien te kommunikeer.*

1:10 Ek smeek jou aangaande my kind, Onēsimos, wat ek in my boeie aan geboorte geskenk het.

(Die naam beteken, waardevol, winsgewend of nuttig.)

1:11 Hy wat voorheen vir jou nutteloos was, sal nou sy naam gestand doen en vir ons albei baie waardevol wees!

*(ἄχρηστος **achrēstos** nutteloos, nutteloos; nou, **εὐχρηστος euchrēstos** baie winsgewend.)*

1:12 Ek het hom na jou toe teruggestuur om hierdie brief persoonlik aan jou te oorhandig. Hy verteenwoordig my mees tere liefde.

*(Die woord in die Textus Receptus, προσλαβου ontvang hom, is later deur kopiïste ingelei; ook **su** [Nominatief — onderwerp — jy moet hom dus ontvang], in plaas van **soi** [Datief — ek het hom **na jou toe** gestuur]. Bruce Metzger.)*

1:13 My opregte wens was om hom hier by my te hou, as jou verteenwoordiger en om na my behoeftes om te sien terwyl ek in die tronk is ter wille van die evangelie.

1:14 Maar ek wil jou nie onder druk plaas om 'n besluit te neem wat buite jou begeerte is nie.

1:15 Miskien is hy vir 'n kort rukkie van jou verwyder, sodat julle nou onafskeidbaar kan wees.

1:16 Vir ons is hy nie meer 'n slaaf nie, maar bo alle vergelyking, 'n geliefde broer! Hy is vir my baie dierbaar, en ek weet hy sal selfs meer so vir jou wees! Beide vir die persoon wat hy in die vlees is sowel as wie hy in die Here is.

1:17 So, in die konteks van die koinonia waaraan ons deelneem, omhels hom soos jy my sou omhels.

1:18 Wat ook al die skade wat hy aangerig het of jou skuld, hef dit teen my rekening.

1:19 Ek, Paulus, teken persoonlik as borg daarvoor — om nie te praat van die feit dat jy jou lewe aan my te danke het nie!

1:20 Waarlik, my broer, my wens is dat jy my in die Here mag bevoordeel!
Verfris my innerlike wese in Christus.

*(Paulus gebruik 'n woordspel oor die naam **Onesimus**: gebruik die Aoristiese Optatiewe werkwoordvorm οναιμην van ὀνίνημι [1]**oninēmi** ¯ waardevol, voordeel; voordelig; winsgewend of nuttig.)*

1:21 Ek weet dat jy my hart in hierdie skrywe gehoor het, en ek is daarvan oortuig dat jy selfs meer sal doen as wat ek gevra het.

1:22 Maak intussen vir my 'n gastekamer gereed; ek glo dat ek, in antwoord op jou gebed, jou binnekort sal sien!

1:23 Epafras omhels jou met liefde. Hy word eweneens saam met my gearresteer gehou onder die spiespunt van die evangelie van Christus Jesus.

*(συναιχμάλωτος **sunaichmalōtos**, **son**, gesamentlik, plus **aichmalōtos**, om onder spiespunt gearresteer te word! Dink aan waar hulle is! Rome is 2 100 km [1300 myl] van Kolosse af. Paulus sien hulle teenwoordigheid in Rome as 'n geografiese spiespunt van die Evangelie.)*

1:24 Saam met Markus, Aristargos, Demas en Lukas, my medewerkers.

1:25 Die genade van onse Here Jesus Christus vervleg met jou gees; inderdaad, elkeen van julle is ewe ingesluit!

*(χάρις **charis** is die lieflikheid van goddelike guns en die invloed daarvan op die hart, wat dan mees natuurlik in 'n mens se lewe reflekteer.)*